

Bispebjerg LOKALUDVALG

BIBLIOTEKET
Rentemestervej 76
2400 København NV
www.bispebjerglokaludvalg.kk.dk

side 1 / 9

Til Københavns Kommune
Teknik- og Miljøforvaltningen
Center for Bydesign
Njalsgade 13
Postboks 447
2300 København S

Statuspapir vedrørende belysningsplanen

03.02.2014

Tak for muligheden for at fremkomme med bemærkninger vedrørende den påtænkte masterplan for bydelens fremtidige lyssætning.

Vi har spurgt rundt i vores forskellige netværk, og modtaget cirka en snes reaktioner. Nogle af disse har været særdeles detaljerede og velgennemtænkte.

Desuden har emnet været drøftet både i lokaludvalgets bymiljøudvalg og i selve lokaludvalget.

Nedenstående sammenfatning er et statuspapir, der sammenfatter vores input, som de ser ud lige nu. På nuværende tidspunkt er der ikke fra vor side taget stilling til en prioritering af de mange forslag.

Bemærkningerne synes at kunne samles i 12 emnegrupper. Den vigtigste bemærkning var dog en generel forståelse og accept af selve projektet. Det er indlysende fornuftigt at udskifte den gamle belysning til mere intelligent og driftsmæssigt billigere belysning.

Alle udsagn var positive overfor dette.

1) Belysning på trafikveje.

Der er kun tilgået få bemærkninger vedrørende større offentlige veje.

- a) Frederiksborgvej fra Emdrup Torv til kommunegrænsen i Gentofte fik for nogle år siden ny belysning. Den virker meget dårligt, da der nu overhovedet ikke er lys på cykelsti og fortov. Det skyldes nok blandt andet træerne langs vejen.
- b) Utterslevvej langs Efterslægten er meget mørk.
- c) Lysmasterne på Grønnemose Alle står skævt, og enkelte af dem ser ud som om de er ved at vælte.
- d) Vejen Banebrinken angives at være dårligt belyst.
- e) Skoleholdervej er dårligt belyst på nordsiden, idet belysningen delvis er knyttet til lamper over opgangene.
- f) Blytækkervej angives at være dårligt belyst.

Bispebjerg LOKALUDVALG

BIBLIOTEKET
Rentemestervej 76
2400 København NV
www.bispebjerglokaludvalg.kk.dk

side 2 / 9

- g) Nørrebro Stationsområde,- herunder passagerne langs banen kræver en særlig belysningsmæssig omtanke. (Men der foreligger endnu ingen plan for, hvordan stationsområdet skal indrettes, så det må nok komme i en senere ombæring).
- h) Område Ryparken (Lundevænget). Her har vi modtaget et detaljeret indlæg: "Vi har været i kontakt med jer tidligere, hvor I har nedgravet kabler og opsat lamper startende fra lyngbyvejen og helt ned til foran blok 20/21 (Ryparken 186-204). Det er en gennemgangsvej for de forskellige blokke og en tilgangsvej til sportsanlægget. Opsætningen af lamperne virker fint, og fornemmelsen at rum og tryghed er bestemt tilstede. Grunden til at I har været på banen, er at det er en fælles vej i KK regi. Når det er sagt efterlader det oplyste, det resterende område i "mørke". Området er det første af sin art i Danmark, bygget op som én stor park, med tværveje og krydsende stier ned igennem området, og det ligger stort set øde efter mørkets frembrud. Man kan for en forholdsvis lille investering skabe et forrum og et område, som vil være naturligt at benytte som tilgang til offentlige transportmidler.
- i) **Område Rymarksvej.** Som en naturlig følge af ovenstående, er der også busvendeplads/busholdeplads, som er beliggende i bunden af området, nær skydebanen. Det har i mange år været præget af utryghed og episoder med vold, trusler og hærværk. Busvendepladsen ligger op til et område som hovedsagelig består af skovlignende arealer. Som en efterfølger til de opsatte lys, ville det være hensigtsmæssigt at videreføre masterne rundt om vendepladsen. Det vil skabe tryghed for beboere, brugere af de offentlige transportmidler, samt en stærkt forøget tryghed for buschaufførerne.
- j) **Området omring plejehjemmet.** I området for enden af Rymarksvej, mellem plejehjemmet (Ryholtgård), parcelhuskvarteret og ned til institutionerne, er belysningen mangelfuld eller helt fraværende, det er ikke et område som bliver benyttet voldsomt af offentligheden i nattetimerne, men det er adgangsvej for forældre som skal aflevere deres børn i omkringliggende institutioner. Så i vinterperioden er området mørklagt i afleveringstidsrummet. Det er også et område som har været præget af brand og det virker som om at de personer som udøver hærværk har frit spil. Det skal i samme forbindelse nævnes at området ifølge optegnelser fra KK's kort fra Park og naturstyrelsen ligger på grænsen til Hellerup.

Bispebjerg LOKALUDVALG

BIBLIOTEKET
Rentemestervej 76
2400 København NV
www.bispebjerglokaludvalg.kk.dk

side 3 / 9

2) Belysning på Villaveje

Vi har kun fået enkelt bemærkninger vedrørende villaveje:

- Moseskellet og Dunhammervej angives at være dårligt belyst.
- Der synes at være et særligt problem med en sti fra den østligste del af Nøkkerosevej langs banen til Emdrup Station. Stien er oplyst ved privat foranstaltning, og der klages over, at det er helt utilstrækkeligt.
- Fra Ny Ryvang Villakvarters Vejlaug har vi følgende forslag vedrørende planlægning af belysningen på villaveje. Ny Ryvang Villakvarter ligger syd for Emdrup Sø mellem Lyngbyvej og Emdrupvej. Vejlaug består af følgende veje: Teglstрупvej, Danstrupvej, Egebæksvej og Klosterisvej, i alt 72 parceller se kort.

Herfra har vi modtaget følgende indlæg: "Vejbelysningen har stor betydning for beboerne i forhold til trafik, til det daglige liv i kvarteret på veje, fortove, i haver og huse. Desuden påvirker belysningens kvalitet og de forskellige lysmaster med forbindende luftledninger i høj grad områdets samlede karakter som inventar i bybilledet.

Belysningen på villavejene består i dag af 8-9 meter høje master af forskellig udformning. I alt ca. 30 master fordelt på Teglstрупvej (10), Danstrupvej (10) og Egebæksvej (8) samt 2 master på Lundehusvej. Der er desuden 9 master med gult natriumlys på Klosterisvej. Lysmasterne er placeret på den ene side af vejen, med varierende afstand (fra ca. 28 til 40 m.)

De forskellige lysstandere i beton, jern eller træ med lysstofrør, giver en tilstrækkelig grundbelysning, men er forældede og nedslidte og passer ikke til et villakvarter, som i dag bør fremstå

Bispebjerg LOKALUDVALG

BIBLIOTEKET
Rentemestervej 76
2400 København NV
www.bispebjerglokaludvalg.kk.dk

side 4 / 9

tidssvarende, velholdt og grønt. Lysrørs armaturerne lyser op på vejen og ind i haverne og virker blændende ind gennem vinduerne i husene.

Den nyere belysning på Klosterrisvej har en passende højde, men er ikke tilpasset rækken af store kastanjetræer, og lysarmaturerne giver et ubehageligt gult lys, som virker utilstrækkeligt på fortovet. Her bør vejbelysningen mod erhvervsbygningerne og fortovsbelysning løses individuelt hver for sig.

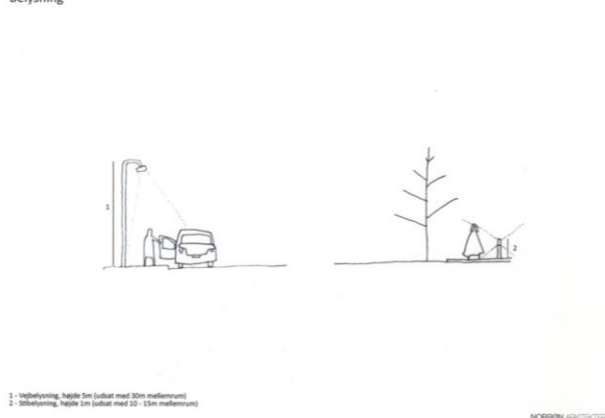
Vi glæder os til at komme af med de gamle lysmaster og lysrørs armaturer og til at få en ny og tidssvarende belysning. Vi lægger meget vægt på at belysningen bliver et tilskud til miljøet, både det arkitektoniske og det funktionelle, i vores dejlige og hyggelige villakvarter.

Belysningen som vælges skal samtidigt opfylde både ressourcemæssige og sikkerhedsmæssige bestemmelser og de gældende normer for biler, cyklende og gående.

Vi ønsker desuden at lyskilder og armaturer giver en god farvegengivelse med en behagelig varm lysfarve, og at de gives en udformning, højde og placering, så det undgås at lamperne lyser ind i haverne eller blænder inde i husene.

Vi ønsker derfor at blive involveret i valg af belysningsløsninger, så vi kan tage stilling til fordele og ulemper ved forskellige valg. Vi ønsker således, at der under planlægningen bliver opstillet prøvearmaturer i vores villakvarter, så vi kan vurdere belysningsforslagenes karakter, kvalitet og lygternes design. Vi vil gerne arbejde for, at den nye belysning passer ind i miljøet i vores villakvarter, og at den bliver et løft i oplevelsen af vores område.

Belysning

Et lokaludvalg i
KØBENHAVNS KOMMUNE

Bispebjerg LOKALUDVALG

BIBLIOTEKET
Rentemestervej 76
2400 København NV
www.bispebjerglokaludvalg.kk.dk

side 5 / 9

I foråret 2014 nedtager Dong luftledningerne for strømforsyning til husene i kvarteret og lægger dem i kabel i fortovene. Samtidig afsættes udtag til de nuværende standere, som bevares – stadig med den eksisterende strømforsyning via luftledningerne. Der er ikke truffet aftale om at lysmasterne ændres. Det ville være rationelt, hvis opsætning af nye lysarmaturer og nedlægning af kabler kunne koordineres, dvs. at ny vejbelysning etableres samtidig med nedlægning af kablerne. Det forudsætter et samarbejde mellem kommunen og DONG, og det haster med en aftale herom. Den nye belysning med lavere master vil måske ikke være egnet til at stå i en 1 – 1 udskiftning med de masteafstande der findes i dag med den eksisterende belysning med 8-9 m høje master”.

3) Effektbelysning

- a) Grundtvigskirkens belysning er allerede en del af Byens belysning. Det er måske den mest synlige bygning overhovedet i København, og den inviterer i særlig grad til effektbelysning.
- b) Sokkelundlille på Utterslev Torv er en bygning fra 1700 tallet, men henligger nærmest i mørke.
- c) Biblioteket på Rentemestervej og den nye Bydelsplads foran.
- d) Nørrebro Station
- e) Lygten Station
- f) Stenene på Emdrup Torv
- g) Dansekapellet på Bispebjerg Torv. - Herfra har vi modtaget en meget detaljeret henvendelse: ”I Dansekapellet anser vi vores gård som en kreativ zone. Den belysning vi har i gården, er lavet med de løsninger der har været mulige. Man vi er meget interesseret i en ny belysning af gård og facade og på det brolagte område rundt om Dansekapellet. Det er vigtigt for os at lyset på kuplen på Dansekapellet får samme udtryk som belysningen af Grundtvigskirken, og dermed danner en arkitektonisk ramme for lokalområdet. Belysningen rundt om Dansekapellets ringmur og den brolagte del af Bispebjerg torv har brug for en opgradering. Vejen (Bispebjerg Torv) imellem Frederiksborgvej og Dansekapellet brug for ekstra belysning for at man kan færdes trygt. Som nævnt tidligere bør belysningen af kuplen på dansekapellet belyses med noget der matcher Grundtvigskirken fremtidige belysning. Gården omkring kuplen kunne oplyses fra et antal master suppleret af et antal lamper der oplyser ringmuren. Den nuværende midlertidige løsning er

Bispebjerg LOKALUDVALG

BIBLIOTEKET
Rentemestervej 76
2400 København NV
www.bispebjerglokaludvalg.kk.dk

side 6 / 9

16 kraftige spotlamper, hvis de blev udskiftet til LED lamper, vil vi kunne spare strøm, og der ville være mulighed for at farvetemperatur kunne matche den øvrige belysning. På ydersiden af ringmuren kunne man løse belysningen med væglamper. Det brolagte område ved indgangen bør belyses med minimum en mast suppleret af væg hængte lamper. Vejen der forbinder dansekapellet til Frederiksborgvej kunne belyses fra master. I forbindelse med ombygningen af dansekapellet blev der indkøbt 10 5m master og 24 belysningshoveder af mærket Philips urban scene CGP700 CDM-T70W/830 EB I 20 FG CO GR. Grundet forsinkelsen af gårdrenoveringen på Dansekapellet er disse opmagasineret. Hvis disse kunne inddrages i belysningen af Dansekapellet ville det være at foretrække. Vi glæder os til samarbejdet omkring belysningen ved Dansekapellet. Med venlig hilsen Peter Bodholdt Løkke, Teknisk koordinator Dansekapellet, Bispebjerg Torv 12, mobil: 23262825".

4) Skumle og farlige steder

- a) Smedetoften/Birkedommervej
- b) Dortheavej ved Ungedomshuset
- c) Pladsen foran Dansekapellet.
- d) Den lille sti fra broen på Dunhammervej til Gladsaxevej (på vestsiden af Søborghus bebyggelsen) er uoplyst og her færdes mange gående til og fra busstoppested, løbere etc.

5) Belysning ved institutioner

- a) Højnæs Alle ved Utterslev Skole er et skummelt sted med organiseret kriminalitet på grund af dårlig belysning.
- b) Der mangler totalt belysning på parkeringspladsen ved Emdrupbadet.

6) Belysning af supercykelstier

- a) Ny sti under banen ved Fyrbødervej og op i Lersøparken bør belyses.
- b) Cykelsti under Frederiksborgvej langs Søborghus rende er dårligt belyst.
- c) Belysningen på Poppelalléen på Bispebjerg Kirkegård bliver ikke brugt. Der er en del trafik af cykler og fodgængere imellem Frederiksborgvej og Rådvalsvej. Der er stor risiko for kollisioner imellem cyklister og fodgængere grundet den manglende belysning.

Bispebjerg LOKALUDVALG

BIBLIOTEKET
Rentemestervej 76
2400 København NV
www.bispebjerglokaludvalg.kk.dk

side 7 / 9

7) Vigtige forretningsstrøg fortjener særlig markering med ekstra varmt lys

- a) Indre Frederikssundsvej.
- b) "Svinget" ved Bispebjerg Park Alle.
- c) Irma ved Smedetoften.
- d) Butikstorvet i Lundehus.

8) Særlig belysning af kreative zoner. Bispebjerg har af kommunen fået udlagt et antal såkaldt "kreative zoner", som skal sikre de mange nye kreative erhverv fine lokaler og gode huslejer i tidligere industriområder. De kreative zoner fortjener særlig belysning, måske med farver eller anden fest for at markere, at de er noget særligt.

- a) Rentemestervej mellem Smedetoften og Frederiksborgvej.
- b) Ørnevej.
- c) Dortheavej syd for Tomsgårdsvej.
- d) Dele af andre veje på begge sider af Frederikssundsvej med mange virksomhedsområder. En måde at belyse på kunne tage udgangspunkt i den eksisterende belysning af Nordvestparken ved Hulgårds Plads og Hulgårds Have.

9) Belysning af parkområder

Der har været fremført forslag om belysning af stierne ved Utterslev Mose, men der er ikke enighed herom i lokaludvalget, og der er i givet fald tale om et særligt projekt. Der er eksempelvis fremlagt forslag om belysning af stien mellem Horsebakken og Grønnemose Alle og stien der forbinder Grønnemose Allé med Rådvadvej

10) Overbelysning

Krydset Tagensvej/Landsdommervej/Lygten 2400 NV.
Her findes 2 x 3 stk. afrundede glashavestuer, der ender bebyggelsen mod krydset, hvilket angiveligt er de eneste i Danmark. Ved omlægningen krydset Tagensvej/Lygten hævede man de fastindskapslede massive gadelamper, der rettede lyset nedad. De er nu skiftet til en model, som spreder lyset i alle retninger - også til siden og opad. Alle 6 havestuer er derfor nu fuldt belyste, når gadelamperne tændes, hvilket er til vedvarende gene for beboerne i alle 6 havestuer.

11) Henvendelser om koordinering af indsats

Bispebjerg LOKALUDVALG

BIBLIOTEKET
Rentemestervej 76
2400 København NV
www.bispebjerglokaludvalg.kk.dk

side 8 / 9

- a) Vi har modtaget en henvendelse fra Grundejerforeningen Sømød, der er en lille grundejerforening i Københavns Nordvest område med 103 grundejere på en blanding af offentlige veje (dele af Rådvalsvej og Mosesvinget) samt private fællesveje (Folevadsvej, Ørevadsvej, Ravneholmsvej og en del af Støvnæs Allé). "Grundejerforeningen Sømød har netop renoveret kantsten og fliser i foreningen, da disse var kraftigt nedslidte. For at undgå senere opgravning af de nyrenoverede fortove, blev det ved generalforsamling besluttet, at foreningen skulle indgå en dialog med Københavns Kommune og DONG Energy omkring mulighed for parallel nedgravning af elledninger og belysning. Fortovsrenoveringen blev gennemført i en periode fra august 2011 til januar 2012. Løsningen, der nu er gennemført, var koordineret med DONG Energy og omfattede nedgravning af elledninger samt nedgravning af trækrør til vejbelysning. Nedgravningen af trækrør til belysning blev gennemført og bekostet af grundejerforeningen Sømød med henblik på at kunne indgå en aftale med Københavns Kommune om tilbagekøb af trækrør i forbindelse med etablering af ny vejbelysning på de private fællesveje i grundejerforeningen Sømød. Arbejdet omkring nedgravningen af trækrør til vejbelysning blev udført efter vejledning fra Københavns Kommune og Eltel og opfylder således Københavns Kommunes standardkrav for belysning samt krav til nedgravning og kvalitet af rør. Vi er interesseret i at høre hvornår en udskiftning af lygtepæle samt fremføring af kabler under terræn kan forventes påbegyndt af Københavns Kommune og er i den forbindelse åbne for at lave en aftale med Københavns Kommune omkring tilbagekøb af grundejerforeningens nedgravede trækrør til belysning".
- b) Vi har desuden modtaget en henvendelse fra en borger, der foreslår, at vi foranlediger, at der lægges bredbånd samtidig med at elkabler bliver skiftet.

12) Henvendelse fra Områdeløftet

Man opfordrer vi til sammentænkning af udskiftning af belysning og de relevante projekter i områdefornyelsen.

- a) **Glentevej:** Der er i Områdefornyelsens Kvarterplan afsat 0,5 mio. kr. til trafikprojekter på Glentevej. Glentevej som mulig skybrudsboulevard i 'konkretisering af skybrudsplan Ladegårdså, Frederiksberg øst og Vesterbro'.
- b) **Rødkælkebo:** På denne private vej planlægger

Bispebjerg LOKALUDVALG

BIBLIOTEKET
Rentemestervej 76
2400 København NV
www.bispebjerglokaludvalg.kk.dk

side 9 / 9

Områdefornyelsen et projekt i samarbejde med andelsforeningen under Kvarterplanens indsatsområde 'Grønne Oaser'.

- c) **Glenteparken:** Området mellem Glentevej, Nordre Fasanvej og højbanen. På dette område arbejder Områdefornyelsen med midlertidige projekter, som skal klarlægge potentialet for parkdannelse, og vi har ønske om tryghedsbelysning ved højbanen.
- d) Generelt opfordrer vi til, at der arbejdes med to rækker lamper, altså belysning af fortove frem for midten af kørebanen - særligt på Ndr. Fasanvej, Mågevej og Stærevej.
- e) På legepladsen ved Hulgårds Plads er der ingen belysning hvilket resulterer i begrænset anvendelse i vinterhalvåret. Her foreslår vi, at der laves grundbelysning/tryghedsbelysning – evt. med timer eller administreret af legepladsens bemanning.

Dette var et koncentrat af de mange input, som vi har modtaget, og som vi gerne vil arbejde for at fremme i den udstrækning dette måtte være muligt.

Vi er selvfølgelig gerne behjælpelig med at formidle kontakt til diverse bidragydere til denne statusrapport.

Med venlig hilsen

Alex Heick

Formand
Bispebjerg Lokaludvalg

